

morebitni prebitek oddati, ker se mora potreba vojaštva in državnih konjerejskih zavodov popolnoma v prvi vrsti kriti; ravnotako tudi ni misel upravičena, da je po sedajšnjemu stanju živine v smislu imenovane namesniške naredbe preračunana skupna dnevna množina sena za bodočnost veljavna stalna visokost, tako da posestnik živine, oziroma kmet, s kozo zmanjšavo živinskega štana ostalemu stanju živine primerno višje krmilno množino dajo.

To je ukaz in v taki slovenščini! Seveda te slovenščine Slovenci ne moremo razumeti; razumejo jo le Linhart in „Stajere“. Ta ukaz pobija torej popolnoma prvo odredbo, po kateri se je živinorejec vsaj braniti mogel, če so prišli rekvirirali, ker je vedel, koliko sme rešiti za sebe. Po novem ukazu pa vzamejo lahko zadnjo bilko. To ne gre; vsakemu se mora pustiti krme, kolikor je rabi za svojo živino!

## 7½ kg!

Kmet iz mariborske okolice nam piše:

Vlada, in sicer gospodje, ki sedijo na Dunaju v tistem e. kr. prehranjevalnem uradu, so določili, da se sme za osebo na kmetih uporabiti na mesec samo 7½ kg žita. Ko sem čital to vest v „Gospodarju“, sem bil prepričan, da je morda vsled urednikove ali stavčeve krivde odpadla številka 1 in da se nam bo letos dovolilo uporabiti na mesec 17½ kg žita. Ta količina bi se za silo bila primerna za sedanjí čas. A žal, pozneje sem se prepričal, da so dunajski gospodje, ki sedijo skupno z ministrom Höferjem v tistem prehranjevalnem uradu, res določili, da se sme na mesec računati samo 7½ kg žita za 1 osebo.

Razočarani vprašamo kmetje: Ali je kaj takega sploh mogoče? Imenujte mi učenjaka, ki bo izumel skrivnost, ki bi dala delavnemu kmetu človeku možnost izhajati na mesec s 7½ kg žita. Edino le človek, ki nikdar v življenju ni videl, kako trdo mora delati kmeti, ali pa kak zagrizeni sovražnik kmetkega stanu lahko trdi, da je mogoče izhajati s to skrajno nizko količino žita! S 7½ kg žita lahko izhaja žitni komisijonar in žitni nadzorniki, s to betvico se lahko preživi g. okrajni glavar in njegovi številni uradniki, s to količino se lahko preživijo vsi mestni ljudje, ki se valjajo po mehki postelji do sedme ali osme ure zjutraj, ki se popoldne zopet za več ur vlečejo na mehko blazino in grede samo za eno ali za dve uri v urad, da podpisajo svoja imena in grede potem zopet na sprehod, a kmeti in delavski človek s tem ne more izhajati.

Računamo: Kosec gre ob 2. ali vsaj ob 3. uri zjutraj na travnik. Ako hočeš, da ne omaga, moraš mu že za prvi zajtrk dati kos kruha, recimo 5 dkg. Za zajtrk se da koscem žganjecev. Preračunal sem po svoji večletni izkušnji, da mora gospodinja vzeti za 5–6 koscev najmanj 1 kg koruzne moke, ako hoče, da kosci ne bodo šli lačni od mize in ne bodo omagali pri težkem delu na travniku. Za dopoldansko južino je treba zopet vsaj 5 dkg kruha za posameznega kosca. Gospodinja mora računati za opoldne za posameznega kosca zopet najmanj 20 dkg moke, za popoldansko južino 5 dkg kruha in za večerjo istotako najmanj 15 dkg moke. In kje je pa še moka za juhe in prikuhe? To je vse zelo skromno računano, in zdrav, krepko razvit, delaven človek se pri tako odmerjeni hrani gre pollačen od mize. Vendar se potrebuje za kosca po tem računu najmanj 800 gramov moke na dan. Ta račun pa ne velja samo za kosce, ampak skoro za vsa kmetijska dela skozi celo leto.

Čudim se, kako je minister Höfer mogel določiti tudi za kmetstvo prebivalstvo samo 7½ kg na mesec, ko so vendar kmeti strokovnjaki, posebno naši kmeti poslanci, vlado že opetovano opozorili, naj ne znižuje za kmetstvo prebivalstvo določene množine žita. Čudim se temu tembolj, ker so priznani kmeti strokovnjaki dne 31. julija 1917 na posvetovanju v poljedelskem ministertvu na Dunaju sklenili, da se s preniko odmerjeno količino žita naj ne uniči veselje do dela in vsa požrtvovalnost kmetovalcev. Na vsak način se mora vsaj to zahtevati, da se kmetom in kmetijskim delavcem od letošnje žetve zagotovi za preživljanje zadostno množino pridelka in da se določi za te ljudi najmanj 500 gramov žita na osebo in dan.

Na Ogrskem so kmetje tudi v tem oziru veliko na boljšem. Te dni sem čital v listih, da sme Oger uporabiti na dan pol kg moke, ogrski kmet pa celo ¼ kg. Na Švicarskem, kjer morajo vse žito uvažati iz tujine, je določeno na dan 270 gramov moke, v Angliji, o kateri pišejo nemški listi, da vlada v njej lakota celo 300 gramov.

Odrito povem: S 7½ kg žita na mesec, od katerega nam da mlinar samo približno 6 kg moke, kmeti ljudje nikakor ne morejo shajati. Kje bomo dobili delavcev pri tako pičli hrani? Naj vendar na merodajnem mestu to zadevo malo premislijo in naj določijo vsaj tisto količino žita in moke, ki je bila veljavna leta 1916.

## Razne politične vesti.

Naš zunanji minister grof Černin se je preteklo dni mudil v Berlinu, nadalje v glav-

nem nemškem vojnem stanu in pri nemškem prestolonasledniku. Gotovo je storil vse, da se bo Nemčija vnaprej še manj upirala njegovemu mirovnemu prizadevanju.

Ministrski predsednik Seidler sedaj miruje, ker se mu je ponesrečil prvi poskus, sestaviti stalno ministrstvo. Baje bo sedaj sestavil ministrstvo iz samih uradnikov in tudi jugoslovanski uradnik bo postal minister.

Jugoslovanski klub bo podpiral samo tako ministrstvo, ki se izreče za njegov državnoopravni program in njegovo uresničenje.

Nemški listi so silno hudi na nemške poslance, ker se vsaki vladi vsiljivo ponujajo. Tam je nekaj ljudi, ki komaj čakajo na ministrsko čast, zato taka sila k vladnim jaslim.

Napram vsem našim stremljenjem po združenju našega naroda postavljajo Nemci kitajski zid svojih kronovinskih mej in nauk o nerazdelnosti zgodovinsko-političnih dežel. Kadar pa gre njim v prid, takrat jim „zvestoba do dežel“ pripušča, da grešijo tudi na ta zaklad svoje velike politike. Stari dokaz temu je njihova Nemška Češka, a najnovejši pa njihov načrt za razkosanje in zlaganje Gorenje in Dolenje Avstrije. Svet, ali se ne podiraš? Dne 11. t. m. je bila namreč pri ministrskem predsedniku konferenca, ki sta se je udeležila župan gornjeavstrijskega obmejnega mesta Steyr Gschaidner in poslanec prof. Erb, ki se potezata za to, da bi v bodoče med Gorenjo in Dolenjo Avstrijo ne bila več mejna reka Aniza (Enns), marveč reka Ibs. Tu hočejo torej odpraviti celo zgodovinsko imenovanje: Pod in Nad Anizo — v Pod in Nad Ibsom! In zakaj neki? Mejno mesto Steyr je v zadnjih 20 letih silno naraslo; od 7000 na 36.000 prebivalcev. Sosednja sodna okraja Haag in St. Peter sta v Dolnji Avstriji v političnem okraju St. Pölten, a v gospodarskem o ziru težita proti Steyru; dajala sta tudi vsa leta temu mestu vse možne deželne pridelke. Zdaj med vojno pa mora vsak okraj v prvi vrsti skrbeti zase, deželne meje so za živež zaprte in tako sta oba ta okraja od Steyra odrezana. To je že zadosten razlog, da zahtevajo Gornjeavstrijci, naj se oba imenovana sodna okraja izločita iz Dolnje in priklopita Gornji Avstriji. Gornjeavstrijci se opirajo na načelo, da se morajo prilagoditi deželne meje modernemu razvoju. — Nič drugega ne pravimo mi. Toda Nemcem so sicer interesi slavnega mesta Steyr zadosten razlog, da prestavljajo deželne mejnike, interesi jugoslovanskega naroda pa očitno premalenkosti, da bi se radi njih postavili na stališče — modernega razvoja!

Na Dunaj sta prišla zastopnika bosanskih mohamedancev Bašegić in Arnautović, ki bosta tudi zahtevala, da se zopet skliče sabor. Po celi Evropi smejo v svojih političnih zbornicah izpovedati svoje misli in želje, le v Bosni in Hercegovini se je to nemogoče. In v Bosni in Hercegovini bi se dalo proti sedanjem načinu vladanja veliko reči. Bilo bi v korist naše monarhije in vladarske hiše, da se dajo ljudstvu zopet ustavne pravice.

V Nemčiji in v Avstriji se bavijo mnogo z vprašanjem, kako pokriti velikanske stroške sedanje vojne. Iz Nemčije poročajo, da se ondodna vlada že bavi z načrtom, pokriti vojne colgove z enkratno oddajo premoženja. Vojni dolgovi Nemčije se cenijo že danes na celo tretjino vsega narodnega premoženja in pokritje tega dolga je seveda vprašanje, ki dela državnikom in finančnikom sive glave. Strokovnjaki zastopajo mnenje, da nastane ali državni ali ljudski bankerot, če se ne posreči pokriti te stroške. Tako je sprožen v Nemčiji predlog, naj vzame država vsakemu eno tretjino njegovega premoženja. Pri delniških družbah se da to izpeljati, tako ali tako, težko pa pri kmetstvih in pri drugih posestnikih. Z davki v taki visotini, da bi bili pokriti vojni stroški, bi ljudstvo bilo tako obremenjeno, da bi na tisoče ljudi prišlo na nič. Kako se to reši, ni še mogoče vedeti. Na jesen bo avstrijski državni zbor imel priliko, se baviti z vprašanjem o pokritju vojnih dolgov in tedaj se bo kaj več govorilo o tej stvari.

## Rumunsko bojišče.

Severno in severozahodno od mesta Foksani, t. j. med reko Seret in sedmograškim obmejnim gorovjem potiskajo naše hrabre čete rusko-rumunsko armado iz postojanke za postojanko. Sovražnik se je sicer zadnji čas postavil resno v bran, a ves odpor mu nič ne koristi. Severno od Foksanije smo prečkali že reki Putno in Susito. Sedaj stojimo že približno 30 km severno od mesta Foksani pri mestecu Pančin. Severozahodno od tega prostora, t. j. v obmejnem gorovju med Sedmograško in Moldavo, so Rumuni, ki so prodrli že blizu sedmograškega mesta Kezdy-Vasarhely na naša tla, morali bežati noč in dan, ker so bili v nevarnosti, da jih naše čete od severa in juga zajamejo. Tako so sovražne čete se umaknile na tem prostoru za reko Trotosul, ki izvira na Sedmograškem (v Jurjevškem gorovju) in se ka-  
lih 40 km severno od Foksanije izliva v reko Seret. Skoro vse ozemlje med Foksanijem in južno od reke Trotosul je že v naših rokah. Ker prodiramo tudi ob bukovinski meji, se bo bojna črta na rumunskem bo-

jišču kmalu popolnoma izravnala in bosta reki Seret in Dopava delali mejno črto. — Blizu izliva Donave so tudi Bolgari pričeli napadati.

## Rumunski kralj se joče.

Rumunski kralj, tako pravijo ruska poročila, se je v Kišinevu ob Dnjestrju bridko razjokal, ko je zvedel, da naše čete podijo rumunske čete iz Moldave. Poslal je naglega sela k vrhovnemu poveljniku rusko-rumunske armade in ga je rotil, naj vendar napne vse sile, da bo avstrijsko-nemška ofenziva zlomljena. Rusi so zadnji teden pošiljali noč in dan močne rezerve v prostor pri Foksaniju. Sovražnik je napadal zadnje dni na dan na enem mestu v 10–20 rojnih vrstah. Rumuni se bore z obupnostjo.

## Na drugih bojiščih.

Na ruskem bojišču, t. j. od Severnega morja do bukovinske meje, se zadnji čas ni pripetilo kaj posebnega.

Na italijanski fronti ni večjih bojnih podvzetij. Pri Moriju na južnem Tirolskem smo z nenadnim napadom iztrgali Lahom večji jarek. Na soški fronti laška artilerija zopet bruhla hud ogenj. Vojni strokovnjaki prerokujejo, da se bo prav kmalu pričela enajsta italijanska ofenziva. Sovražni letalci so trikrat zaporedoma napadli Pulo in so vrgli na mesto približno 300 bomb, a niso napravili posebne škode.

Na macedonskem bojišču se Bolgari zopet bolj živahno gibljejo. Ob Vardarju in Strumi so z nenadnimi napadi presenetili Samrailove čete in so jim odvzeli 4 vasi.

Na francoskem bojišču živahni artilerijski boji in močni angleški in francoski napadi na nemške postojanke. — Predsednik francoske ljudovlade Poincaré je izjavil, da bo odložil predsedniško čast. Mož baje ni za nadaljevanje vojske. Sploh se v Franciji opaža velik notranji boj med strujo, ki hoče, da se vojska nadaljuje do popolnega poraza Nemčije, in med stranko, ki zahteva, naj se začnejo Francozi pogajati z Avstrijo in Nemčijo.

Na turških bojiščih živahnejše gibanje. Na kavkaški fronti spopadi med močnimi turškimi in ruskimi oddelki, v Mezopotamiji so bili angleški napadi pri prelazu Gimišni odbiti, na egiptovskem bojišču pa kažejo vsa znamenja, da bodo Angleži pričeli z novo ofenzivo proti južni Palestini.

## Tedenske novice.

† **Nadučitelj Ivan Zupančič.** Iz Stopre pri Rogatcu se nam piše: Dne 11. avgusta smo pokopali tukajšnjega nadučitelja g. Ivana Zupančiča. Na tukajšnji šoli je deloval devet let. Bil je dober krščanski mož. Naj počiva v miru!

**Odlikovan slovenski učitelj.** Okrajni pomožni učitelj Josko Gosak, sedaj praporščak, je bil vdru-  
gič odlikovan s srebrno hrabrostno kolajno 2. razreda.

**Car Ferdinand.** Dne 14. t. m. je imel prevzvišeni g. knezoškof dr. Mihael Napotnik slovesno službo božjo povodom tridesetletnice vladanja carja Ferdinanda na Bolgarskem. Car Ferdinand je rojen 26. febr. 1861 ter je bil izvoljen za bolgarskega kneza 17. avg. 1887. Prej je bil častnik v avstrijski armadi.

**Spomnite se nas!** Iz Lučan se nam piše: Tudi k nam je došel glas, da se bliža doba, ko bo slovenski narod prosteje dihal, ko se bo združil in si bo pod slavnimi Habsburžani sam določeval svojo usodo. Nas obmejne Slovence, ki nas je usoda potisnila med Nemce, pa resno skrbi, kaj bo z nami. Ali boste Slovenci tudi nas sprejeli v združeno kraljestvo? Ali nas boste otmeli? Boste-li dovolj močni za to? Vedite, cenjeni voditelji jugoslovanske misli, da so vsi naslednji kraji še po veliki večini slovenski: Sv. Duh na Ostrem Vrhu, Gradšče, Lučane, Klanjec, Gomilica, Viliče, Zeleni Travniki, Kapla, del Arveža in mnoge občine špilske, ernovske, lipniške in ivniške in še nekaterih drugih bolj severno ležečih župnij. Dasi ravno je v solah in v cerkvah ter uradih nemščina v navadi, vendar govori ljudstvo v teh krajih slovenski jezik, ki je žal močno zmešan s tujkami. Sicer pa živi v teh krajih pošteno, krščansko-misleče ljudstvo, ki se odlikuje po priznani slovenski delavnosti, odkritosrčnosti, poštenosti in gostoljubju. Kmetje so dokaj premožni. Zemlja je rodovitna. Voditelji velikega jugoslovanskega gibanja: Prosimo Vas, spomnite se nas v času, ko se bo slo za boljšo usodo slovenskega ljudstva!

**Mariborska cesarska slavnost.** Se enkrat opozarjamo vse domoljubne Slovence in Slovenke, da se udeležijo prihodnjo nedeljo cesarske slavnosti v ma-